

Schuldenloos Utopia

Schulden zijn hot: er gaat geen week voorbij zonder dat de pers er aandacht aan besteedt. Terecht, want de impact van problematische schulden is groot. Mogelijke oplossingen en verbeterprojecten vliegen ons om de oren. Is de schuldenvrije maatschappij bereikbaar, of een utopie?

Historie

Schulden zijn zo oud als de mensheid. In de geschiedenis van de Egyptenaren, Grieken en Romeinen wordt al beschreven hoe zij omgingen met schulden. Vaak ging het er niet zachtzinnig aan toe. De Romeinen hakten bijvoorbeeld vingers af voor kleinere schulden. Bij grotere schulden maakten ze de schuldenaar tot slaaf.

Ook in Nederland is goed gedocumenteerd hoe vroeger werd omgegaan met schulden. Ontruiming en beslagen zijn vooral beschreven als juridisch proces. Dat er weinig is gedocumenteerd over de sociaal-maatschappelijke invloed is niet zo gek: daar was vroeger veel minder oog voor.

Dat verschil met vroeger merk ik zelf ook. Toen ik in 1991 startte als gerechtsdeurwaarder liepen buurtbewoners bij een ontruiming niet zelden mopperend voorbij: "dan moeten ze maar de huur betalen".

Vandaag

Vandaag de dag ligt de focus op het voorkomen van problematische schulden. En die aandacht is terecht, want de gevolgen van problematische schulden kunnen aanzienlijk zijn. Stress of problemen op het gebied van gezondheid, werk of opvoeding zijn helaas geen uitzondering.

Bij het verbeteren van de schulden- en incassoketen spelen innovatie en ambitie een belangrijke rol. Die zorgen voor een efficiëntere werkwijze en verminderen de kans op problematische schulden en hun nare gevolgen. Helaas is de aandacht voor schuldenproblematiek in de media niet altijd realistisch en soms zelfs schofferend. Amma Assante (voormalig PvdA 2^e kamerlid en adviseur) en Erica Verdegaal (econome en publiciste) kregen onlangs publiciteit met een voorstel om schulden gewoon kwijt te schelden. Simpel.

Zo'n simpel voorstel lijkt effectief en charmant. Maar u voelt 'm al: er is een maar. Of eigenlijk zelfs drie keer een maar.

1 Nieuw?

De eerste 'maar' is een simpele: een regeling om schulden kwijt te schelden is er al. Dat melden beide dames ook netjes met de kanttekening dat die regeling te gecompliceerd is. Die kanttekening zegt toch genoeg? Nee, zeggen zij desondanks, we moeten gewoon klakkeloos schulden kwijtschelden.

2 Professioneel?

De eenvoud van de oplossing van beide dames suggereert dat iedereen in de incasso- en incassoketen heeft zitten slapen. Dat er onnodig zo veel regels zijn. Maar hoe kan dat dan, zo'n simpele oplossing over 't hoofd zien? Nou, omdat het een kortetermijnoplossing is. De oorzaak van de problemen pakken de dames met hun

oplossing niet aan, waardoor de kans op herhaling groot is. Daarom zijn er veel regels! Natuurlijk kunnen die (soms) beter: laten we daar onze energie insteken!

3 Wie betaalt?

Kwijtschelden betekent dat ergens een factuur niet wordt betaald. Dat lijkt niet zo erg. Een woningcorporatie of zorgverzekeraar kan toch best tegen een stootje? Vast wel, maar zo'n bedrijf heeft ook rekeningen te betalen. En als veel mensen bijvoorbeeld hun zorgpremie niet betalen, wordt dat niet betaald door de betreffende zorgverzekeraar. Uiteindelijk is het de brave burger die daarvoor opdraait. De burger die braaf elke maand betaald, te veel betaald omdat er wordt aanbetaald. Een paar jaar geleden is uitgerekend dat elke Nederlander om deze reden € 50 te veel aan zorgpremie betaalt...

Ik ben blij met de prikkel die de dames afgeven: roest niet vast in hoe het nu is, maar verbeter! Dat is niet altijd makkelijk, want er zijn veel regels en belangen. Maar het kan en het moet. Soms zal het fout gaan en soms goed. Dat moeten we meten. Met meten kunnen we verbeteren. Dat is beter dan 'utopisch oreren' dat het makkelijk heel veel beter kan. Dat is te kort door de bocht, dames!

Paul Otter is gerechtsdeurwaarder en bestuurslid van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). De KBvG zorgt voor een goede beroepsuitoefening door de gerechtsdeurwaarders bij de uitvoering van hun taken, met oog voor beide partijen. Paul blogt regelmatig over actuele zaken.